

УДК 336.71

*Білодід Ю. В., студентка 4-го курсу
Напрям підготовки «Фінанси і кредит»
Державний вищий навчальний заклад
«Українська академія банківської справи
Національного банку України»
Науковий керівник Крухмаль О. В.,
кандидат економічних наук, доцент*

Вдосконалення аналізу ліквідності банку на основі врахування факторів впливу

У галузі аналізу ліквідності банків існують певні проблеми, що пов'язано з недосконалістю методів управління ліквідності. Саме тому виникає потреба у введенні методу, який враховує вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на ліквідність банку, тобто важливого значення для банку набуває аналіз факторів впливу на ліквідність за допомогою стрес-тестування, тому що його результати надають кількісну оцінку банківським ризикам, визначають можливі втрати, імовірності настання втрат та обсяг необхідних резервів для покриття збитків.

В українських банках практика використання стрес-тестування у ризик-менеджменті є непоширеною. Причиною є практична відсутність стандартизації методів стрес-тестування.

Згідно з Методичними рекомендаціями щодо порядку проведення стрес-тестування в банках України «стрес-тестування» - це метод кількісної оцінки ризику, який полягає у визначенні величини неузгодженої позиції, яка наражає банк на ризик, та у визначенні шокової величини зміни зовнішнього фактора - валютного курсу, процентної ставки тощо [1].

Для аналізу впливу факторів на ліквідність банку пропонуємо застосовувати модель, що базується на методичному підході до стрес-тестування банків з погляду забезпечення фінансової безпеки Сенченко. Дана модель дає можливість:

- ідентифікувати базові фактори ризиків, притаманні діяльності Банку, які відображають як зміну зовнішніх, так і внутрішніх умов функціонування банку;
- надати кількісну характеристику кожному із базових факторів ризиків, із врахуванням того, що одні з цих показників є кількісними, а інші можуть мати як якісну характеристику, так і кількісну;

- визначити пріоритетність груп базових факторів ризиків на основі значення отриманих бінарних характеристик;

- отримати відносну кількісну оцінку ризиків, що представляє собою пару чисел, а саме рівень ризиків та співвідношення між рівнем ризиків за макроекономічними і мікроекономічними категоріями;

- визначити причинно-наслідкову обумовленість визначеної кількісної характеристики, тобто здійснити якісну оцінку рівня ризиків.

Для проведення стрес-тестування банків з точки зору фінансової безпеки по-перше потрібно визначити базові фактори ризику, що притаманні банківській діяльності та переваги банку, які він може отримати внаслідок подолання результатів впливу ризиків. Наступним кроком повинна стати ідентифікація базових факторів ризиків впливу, що притаманні банківській діяльності та відображають зовнішні і внутрішні зміни середовища функціонування банківської установи. Далі необхідно розробити методику визначення кількісної характеристики базових факторів ризику. Наступним етапом є побудова матриць відповідності рівнів ризиків базовим факторам, що обумовлюють ці ризики. Після цього визначається пріоритетність груп визначених факторів ризиків, що є характерними у банківській діяльності. І заключним етапом є розрахунок загального

показника невідповідності визначених бінарних характеристик окремого банку нормативно встановленим вимогам в межах відповідності рівнів ризику базовим факторам ризиків.

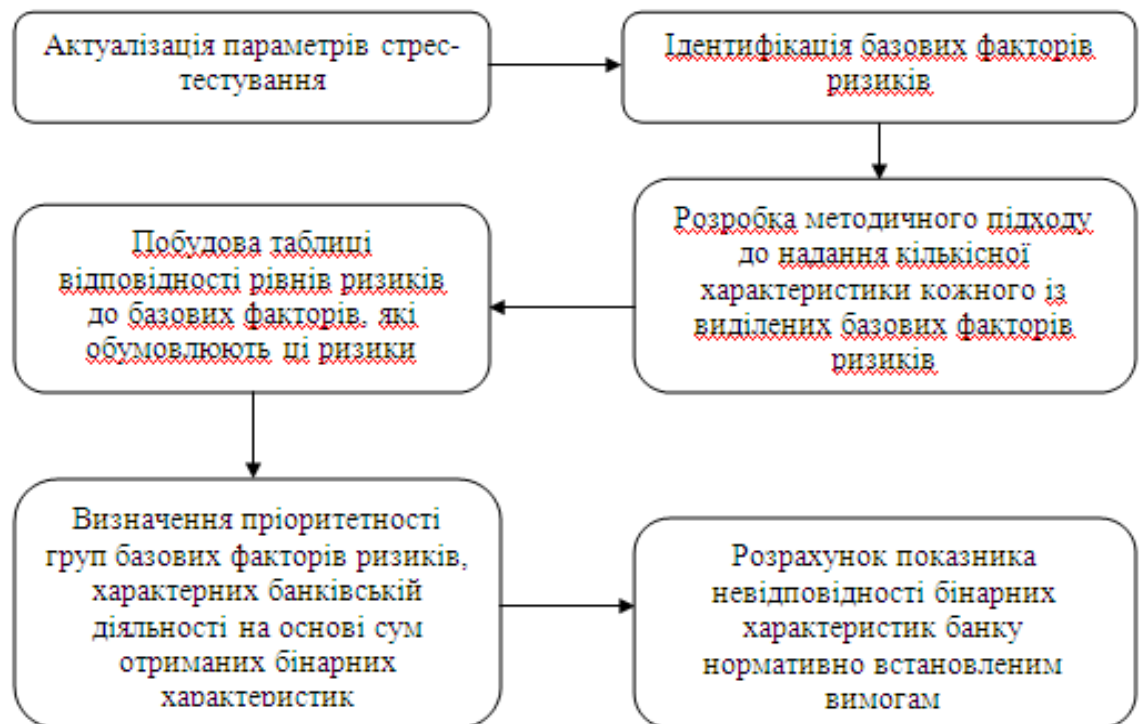

Рисунок 1 – Модель бінарних характеристик

Виділяються дві групи аналізу факторів ризику, а саме: мікроекономічні (внутрішні) та макроекономічні (зовнішні) фактори.

До мікроекономічних категорій слід віднести кредитний ринок, ризик ліквідності, ринковий ризик та операційний ризик. Що стосується макроекономічних категорій, вони включають: стабільність економічної ситуації, рівень політичної та геополітичної стабільності, стабільність ресурсної бази банківської системи, стан міжбанківського ринку, стійкість фінансових активів, оцінка стану банку третіми особами, зміни відсоткових ставок та скорочення доступних кредитних ліній банків кореспондентів.

Для ідентифікації рівнів ризику (L_R) використовуються наведені нижче умовні позначення:

- L_{R1} – критичний рівень ризику (можливість банкрутства банку);
- L_{R2} – значний рівень ризику (втрата банком позиції на ринку);
- L_{R3} – великий рівень ризику (значна дестабілізація діяльності банку);
- L_{R4} – помірний рівень ризику (тимчасова втрата ліквідності);
- L_{R5} – слабкий рівень ризику (виникнення незначних проблем в банку при нехтуванні якими можливі негативні наслідки в довгостроковому періоді).

Отже, даний підхід до аналізу ліквідності банку на основі оцінки впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на ліквідність банку, а також виділення додаткових факторів ризику банківської діяльності дозволить більш детально провести аналіз ліквідності, враховуючи незначні ризики.

Бібліографічний список:

1. Про схвалення Методичних рекомендацій щодо порядку проведення стрес-тестування в банках України [Електронний ресурс]: положення, затверджене постановою Правління НБУ від 06.08.2009 №460. - Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0460500-09>